

SYDAFRIKA

Hektisk tid inför Sydafrikas val

Det senaste valet i Sydafrika har väckt både hopp och oro.

Tiden innan Sydafrikas fjärde liberal-demokratiska val den 22 april var turbulent. Blivande presidenten Jacob Zuma gick fri från åtal för korruption för tredje gången i ordningen.

Samtidigt bojkottade landets sociala rörelser valet, och kvinnoorganisationer oroar sig över Zumas inflytande.

Även i Sverige har turerna kring Jacob Zumas korruptionsanklagelser varit välrapporterade. Bara två veckor innan valet lades de senaste åtalen mot honom ned. Nu oroar sig advokater och domare för att rättssystemets oberoende är hotat efter att Zuma kommenterat att landets högsta lagliga instans, konstitutionsdomstolen, måste ses över och att dess domare "nästan är gudar".

– Det här är vår framtida ledare, som kommer att utse domare till konstitutionsdomstolen. Kommer han att föra över oss till den amerikanska modellen där domare är öppet politiska utnämningar?, kommenterade en anonym advokat till tidningen Mail and Guardian.

Jacob Zuma har starkt stöd av kommunistpartiet och fackförreningsfederationen Cosatu, vilket gjort att han benämnts "vänsterkandidat" till skillnad mot den före detta presidenten Thabo Mbeki, vars politik hårt kritiserats för sin nyliberala inriktning.

Hur mycket den ekonomiska politiken verkligen kommer att förändras under Zuma är en öp-

pen fråga. Under sitt sista valkampanjmöte förklarade Zuma inför 60 000 åskådare att allt från utbildningssystemet till hälsovården skulle uppgraderas, den knappt påbörjade landreformen skulle ta fart och den största offentliga satsningen på infrastruktur i landets historia skulle påbörjas för att skapa nya jobb.

Men tidigare har han rapportrats försöka övertyga både Condoleezza Rice och en rad affärsmän och investerare att den ekonomiska politiken inte kommer förändras under hans ledarskap.

Bara några dagar innan valet förklarade Cosatu att ANC:s val av högt uppsatta politiska representanter marginaliserar federationen. "Vi känner av en attityd som är anti-kommunistisk och anti-arbetare", kommenterade Cosatu valet av ledare i provinserna. Det är en "krigsförklaring", sade Cosatus ordförande Sdumo Dlamini i en intervju.

Kvinnofientlighet

Strax innan valet uttryckte kvinnorrättsaktivister oro för vad det skulle betyda för deras kamp för jämställdhet och våld mot kvinnor om Zuma skulle bli president. De många verbala och fysiska hot som riktades mot den kvinna som anmälde honom för våldtäkt 2006 i en högt profilerad rättegång har minskat kvinnors vilja att rapportera våldtäkt ytterligare; redan innan rättegången gick bara en av nio våldtagna kvinnor till polisen enligt beräkningar.

Zumas egen inställning till polygami och det faktum att han anklagades för våldtäkt skapar också en oro för landets jämställdhets-

politik, som redan präglas av ett litet eller obefintligt intresse av att bekämpa våld mot kvinnor bland riksdagspartierna, menar kvinnoaktivisterna Lisa Vetten och Sally Shackleton i en debattartikel från Pambazuka.org.

Opposition saknas

Till vänster om ANC finns det dock ingen utmanare. Det nya partiet Cope, som bildades genom en splittring i ANC i december förra året, bedriver ingen vänsterpolitik, och den största oppositionen är det liberala Democratic Alliance. Koalitionen Socialist Green Coalition, som består av en grupp socialistiska och miljöorganisationer, lyckades aldrig samla ihop den omkring halva miljon kronor som krävdes för att registrera sig inför valet.

Och landets sociala rörelser, med paraplyorganisationen anti-privatiseringsforumet i spetsen, förklarade tidigt att de tänkte bojkotta valet. Zuma som president kommer inte alls att erbjuda ett annat alternativ än Thabo Mbeki, och varje försök att ändra politisk rutt kommer att bemötas med "total hysteri" av den kapitalistiska eliten, hävdar aktivisterna John Appolis och Dale T McKinley. Men saken kompliceras av att även bland vänstern och inom deras egen rörelse finns det stort hopp för vad Zuma kommer kunna åstadkomma för de fattiga. Detta stöd visar bland annat att de sociala rörelserna inte lyckats skapa ett trovärdigt parlamentariskt alternativ och att de kämpar med sin överlevnad, menar de.

Text och foto: Linn Hjort
linn@internationalen.se